

“స్వయంవరం వంటి పెద్దలో కేయందుకోండి” అంటున్నది రివ్వి
విజయావారి “చంద్రహారం”లో ఎన్.టి. రామారావు, ఎన్.వి. రంగారావు, పుష్పలత.

“చంద్రహారం”

విజయావారి “చంద్రహారం” 11 వేదీక విశేషాలను కలుపుకున్నది. సుమారు మూడేళ్ళ పాటు నిర్మాణంలో వుండి, పూర్తికలక్షల యా. అక్షయంకో యూచిత్రం విజయించింది. చాల కోసాలనుంచి ప్రేక్షకులు దీనికోసం ఎదురుచూస్తున్నారవలన అతిథియూక్తి కాదేమో. ప్రేక్షకుల కిది అకాశగంగ కలిగించి వేదా విమర్శం. ఈ చిత్రం నిర్మాతలు వాగిరెడ్డి, వెంకటాచారి; దర్శకుడు కె. రామకృష్ణారావు; పరిష్కరితగా ప్రచురణ; కళ, మాటలు, పాటలు పింగళి; సంగీతం ఘంటపాణి కళ గోఖలే, కళాధర్; ఫోటో గ్రఫీ వాకర్; పాంతు కృష్ణయ్యర్.

చంద్రహారంలో చంద్రమాడు పాత్ర

రాణి (శ్రీదర్శి) పన్నాడు. అయితే తేక తేక చంద్రచంద్రుని తరఫునా చరిత్రంగా చంద్రరాణి పుట్టాడు. చంద్రరాణి ముసలో చంద్రహారంలో పుట్టాడు. రాణి నుదురువచ్చి, చంద్రరాణి ప్రాణం చంద్రహారంలో వున్నదనీ, ఆ చంద్రహారం-హానే అతిప్రాణం పోయిందనీ, కాని మానవులెవరూ హారం తొలగించి రిలుతాడు. యావంతా అతివ కోక గంపించుననీ, వివాహం చేస్తే చంద్రహారం ప్రభావం అందరినీ తొలగించుననీ మూడో యుద్ధం కాదు. రాణిగారికి ప్రతినెలకే లేపంతు అర్ధ రెండు రాజ్యం చంద్రహారం అతి పవిత్ర రాణిగారి భూమికిమధ్య (లేం

గి)ని చంద్రరాణి అందరి కంటక ప్రాంత మవుతుంది. చంద్రరాణి మూలి (రంగారావు) అనే అయన కష్టంలో నిశ్చయములు చేసుకొని తిరిగి పెద్దవాడవుతాడు. పెద్దవాడియిన చంద్రరాణి (రామారావు) ఉపాధుంబి కోకామేను చీల్చింది, అటుంటి కన్నులు తప్ప మరెవరినీ చరిత్ర నది ఛిన్నించుతాడు. అతనిని నిరాశా మయజేసాచి ప్రాణగంపం తొలగించి తేలి పేద రాణిగారు ‘పేద, నీ యింకెవచ్చినది’ అని వేదాన్ని చూసి ఆ పిల్లను ఆ స్వేచ్ఛించు, అని మూలిని తొడిచి మహాత్మా చేశాడనానీ చంద్రరాణి.

భూమికిమధ్య ఎలాగూ చంద్రరాణి అంతరించే తీర మార్గం నిష్ఫలం చెబు కోవాలనే ఆలోచనలో వున్నాడు. అతనిని ఘోరంగా ‘ఎక్కడినుంచి వచ్చాడో, ఎక్కడికి పోతున్నాడో’ తెలియని విషేష రాయుడు (కోకారావు) నుదురుకుంటాడు.

ఇతగాదు ధూమకేతువుకు భరణపాయస్తాడు; 'నేను చందనరాణాను ఆదవించి మేనా మొట్టెట్లు చేస్తా'నంటాడు. తే కాటక బయలుదేరిన చందనరాణాకు తెలియకుండా విక్షేపరాయణుడగుచూ నెవక విడిచాడు.

చందనరాణా ఉపాద్రవంలో దర్శించిన కుందరి విజంగా ఒక ఉల్లో వున్నది. ఆమె చేరు గారి (ప్రేరంబి). గారికి పరితిరిలి (ముష్టింబుకు) పెద్ద క్రేకువు. విక్షేప రాయుడు గారి పరితిరిలి బుట్టుగా నేను దురి ఆమె ప్యంతరీకాకురుకు చందనరాణా గర్భక పరిస్తానని చెబుతాడు. కవ్యా శ్లోకం యాత్రలో ఆ ప్రాకురిచ్చి చందన రాణా తన్ను పరించుకుంటూ యెరుగుచిచ్చి గారిపరితిరిలియను చూసి విచారించు కుంటాడు. తన ఉపాద్రవం గారి ఆ ప్రాల్లోనే వుందని తెలియక దిశాటనం నాను కుని యింటికి తిరిగిపోతాడు.

చందనమనాల్లో పొంటరిగా ప్రేమ గీతం పాడుతున్న చందనరాణాను చందం (సావిత్రి) చూస్తుంది. అతని పీతవిషయం, ప్రాణగండం విషయం ఆమె తన అక్క ద్వారా తెలుసుకుంటుంది. చందనరాణా పీతను భిక్షం చేస్తానని, అతడు తన్ను తలచేట్లు చేస్తానని కేవలం పరికి చందం గ్రామి దిగుతుంది. కాని చందనరాణా చందంను తిరస్కరిస్తాడు. ఆమె మనశ్శాస్త్ర, చంద్రవారం సంగ్రహించి జరిలోకానికి బిడ్డిపోతుంది. చందనరాణా రాత్రా ప్రసక్తగా కాని ప్రితిలో పడిపోతాడు. అతడు ఉపద్రవంలో అధికా దుఃఖిస్తాడు. రాజానామూత్రం 'చంద్రవారం ఎలా పోయిందో' అలాగే తన్నుం దిశి నమ్మక మతో చందన రాణా కిచ్చాన్ని తాగిత్రగా 'కావాలి'మని చూచిని నియోగిస్తాడు.

అక్కడ గారి పరితిరిలి పన్నిన తం నుండి తిప్పించుకోవడానికి యిల్లు విడిచి ఆరణ్యవార్గం పట్టుకుంది. మారానూప భిన్నయై మార్చిల్లుతుంది. ఆమె అవస్థ చూసి చందం అక్క ఆమెను చందన బాహళకు చేరుస్తుంది. చందనమనాల్లో మేల్కొన్న గారి తిక్కడి కలా వచ్చింది తెలియక కంగారుపడి, మంచం మీద పడివున్న చందనరాణాను చూస్తుంది. చందనరాణాకు ప్రతిరాత్రీ రెండు గడియల పేళ్ల ప్రాణం తిరిగి వస్తుందని చందం యిచ్చిన మాట్లాడకారం, అత దారాత్రీ లేస్తాడు. గారిని చూసి తన ఉపాద్రవం పరిత్యక్తమైనందుకు చం తో ప్రిస్తాడు. ఆ రాత్రీ చూచి గారి చందనరాణాకు

వివాహం చేస్తాడు. పిరిదరి ముఖం చూసి పహించలేక చందం చందనరాణాను మహల్ రాటి ఇంతకుకన్న కార్యకంగా ఉపద్రావ నది కిచ్చుంది.

అక్కడ ధూమకేతువు తన కన్నార్పకూ పట్టాభిషేకం అరిగే యాగం పట్టాభిషేకం చూసి, అంతరంగికమంతరి విక్షేపరాయుడు మీద విరుగుతు పడితాడు. విక్షేప రాయుడు ఒక ఎత్తు చేరుతాడు: 'విశ్వాసం ప్రయ్యమంటా నరి రాజాగారి బద్ధ తెలియం' చూచి. ధూమకేతువు అలాగే చేస్తాడు. రాజాగారు 'వా ఒక్క కొడుకు మృతుడౌతాడు. అల్లుడిని పిస్తావా కా పిరితేకపోతే ఎలా'నంటాడు. విక్షేప రాయుడు 'ధూమకేతువుకు పట్టాభిషేకం చేస్తే అక్కడే వుండిపోతా' నని సంతో యిస్తాడు. రాజాగారు సంతోషిస్తాడు. ధూమ కేతువు చందనరాణా కిచ్చాన్ని చూచా తని మార్గంమంచి తోసిండుకోవాలని భావిస్తాడు. చూచి అవ్వంరాకుండా అతన్ని పీత మంచెత కొట్టిపడేయిస్తాడు. ఆ రాత్రీ ధూమకేతువు, విక్షేపరాయుడు చూస్తుంటే గానీ చందనరాణా పడివున్న తేచిచూచి, గారిని పదుక్కుంటూ చందనమనాల్ రాటి వెడతాడు. పంట తి చందం అతని ప్రాణం అపహరించి బిడ్డిపోతుంది. గారి చందన రాణా కిచ్చి పడి పిరుమంటుంది. చందన రాణాను అనుసరించి వచ్చిన ధూమకేతువు వర్షకాలం తిప్పిరినీ చూసి, యిప్పిరినీ పాత మార్గాలనుకుంటాడు. గారిని రాక్షసి అని ధూమకేతువు ఆరోపించి 'విన్నా, పిల్ల ప్రాణం కోల్పోయి చందనరాణాను ఒకే పారి తగంపెడతం' అని చెబుతాడు. 'నేను రాక్షసిని కాను, చందనరాణా భార్యను' అని ఆమె చెబుతుంది. 'అయితే మరీ మంచిది' అని ధూమకేతువు అను కుంటాడు. చితి పేర్చడానికి కట్టెలోనం పంపండిన పెరితాళం పేదకురిస్తూ కోయ గూడెం ప్రజలందరినీ అక్కడికి తీసుకు వస్తాడు. వారినిచూచి విక్షేపరాయుడు తమ కుల భింకం కాకుండా, ప్రజలతో చెబు తాడు; గారి రాక్షసి అని, చందనరాణాను ఆమెయే చంపి తీక్కుతివాలని చూస్తోందనీ, కమక వారిద్దరినీ తగలబెట్టడమే మంచిదనీ. దీనికి ప్రజలు ఒప్పుకుంటారు. చితి పేర్చ బడుతుంది. మృతుడైవున్న చందనరాణాను, గారిని చితి ఎక్కిస్తారు.

గారి చీకలను ప్రార్థిస్తుంది తమకు పరి భిక్ష పెట్టుమని. ఆ సమయాన యా అనర్థా లన్నిటికీ కారణమగురాత్రైన చందం

ఇంద్రసభలో వాట్యం చేస్తూ వుంటుంది గారి ప్రార్థన చీకలకు వివిపిస్తుంది. ఇంద్రుడు చందం చేసిన పేరం గ్రహిస్తాడు. 'మానవులకు సహాయం చేయవలసింది'అయి అపకారం చేస్తున్నావా? అని చూపించి ఆమె తనకొచ్చి ఉపసంహరిస్తాడు. పంట తి చంద్రవారం చందనరాణా మేనలోకి వచ్చేస్తుంది. అతడు తేచి కూర్చుంటాడు. ఈలోగా నమ్మి తిప్పి పడిపోయిన చూచి నమ్మి తిరిగి తిచి, కాన గార్ని పరివారంగా నింబబెట్టుకుని చితి స్థలానికి వస్తాడు. ధూమకేతువు చందంను బయటపడుతుంది. 'ఇంకెప్పుడూ యిదే పది కయ్య'నని రెంపలు తేసుకున్న వివాదం అతన్ని అంతా తీసుంచి వదిలిపెడతాడు. గారి చందనరాణా ముఖంగా వుంటాడు.

ఈ కథను చిత్రించడంలో నిజయా నాడు ప్రత్యేకమైన కృత్యం చూపించాడు. ప్రతి పిల్లకీ కాఖలోను నిల్చు వుండేలా వారు పడిన క్రేమ, తీసుకున్న క్రేమ ప్రతి అంశకంమీదా ప్రతిఫలిస్తూ, యా చిత్రాన్ని ఇతర భారతదేశంలో రెచ్చిన చిత్రాలలో పోలికలనిగా చేస్తున్నాయి. తిరిధంగా బహు ముఖ్యమైన విధానం కోరిం, విడిత చూపించే చిత్రిం కనిపించడం భారతంలో లేదనిదం అతియోగికారు.

ముఖ్యంగా 'చంద్రవారం'లో కొలు వచ్చిపట్టు కానకచ్చిది ఫాలోగ్రఫీ పరివాడి తనం. చీకలకు మనుష్యులకు సంబంధించిన యా యిరిప్పకానికి ఫాలోగ్రఫీ వ్యారా వ్యాప్తికమైన వాతావరణం ఏర్పడింది. యిది నేకానికి, పాత్రల వ్యభావానికి అనువుగా క్లిటింగ్, అంగిల్స్ అమర్చుకుంటూ, ఒక్కొక్క తోట సంభాషణలుగాగా తీసుకురా తేచి వున్న తీసుకున్నా ఫాలోగ్రఫీ విద్యపొందబడింది. పగటి పలుకులు తగటి వెలుగుగునూ, చంద్రకాంతి చంద్ర కాంతిగానూ కనిపించడం ఎన్నడైన విశిష్టత. రెండు వృత్తి పన్ని నేకా యిచ్చాయి. 'చంద్రుడు - కయిల' వృత్తిం ఒకటి; ఇంద్రసభలో లేవకవ్వం వృత్తిం ఒకటి. ఈరెండూ అభ్యుగ్ధకరంగా ఫాలో తీయబడాయి. ప్రేమలో సగం భాగం వృత్తిగా, సగంభాగం అప్రవృత్తిగా కనిపించడానికిగాను నాదా ముక్కపై 'గ్రీడ్' చూసి తన్నుకు అడ్డంగా వుంచి భారత్తీ యాద్యకాగం ఫాలో తీకడట. ఇటు నంటికి మరీకొన్ని త్రిక్కులు యాయన ఉపయోగించారు. చాలాలో 'మాట్ మెట్టు' తీకారు. పెట్టు పూర్తిగా నిర్మించకుండానే తూర్తిగా నిర్మించబడిన భ్రాంతి

“వందహారం”

కామగోమయము 70 యా హెల్లలోని పాతశ్లోకం.
 దీనికి కళావిద్యకును గోళలీగారి బాధ్యుని
 సూచన కోరిక వున్నది. అదనాతి
 ఇగ్రువిభవ దానిందతోయే ముందుగావును,
 దీని ప్రతి ఫలితమైన అంతరిక్ష
 దృశ్యమే ముందుభాగంలో ఒక తోక
 ముక్క యిటువంటి అటువలెనంత
 ప్రయోగం చేసిపోతుంది. కేవలం చాలా
 వినూత్నిత్రణ శివ్య మరేమీ ప్రయోజనం
 లేని యా హెల్లలోనం చాలాజ్ఞా చాలా
 ప్రాణులదారట. కవికి అందమైన పదములేనం
 వల్ల కవికి అనందించలేనే, అట్టికే
 'యన్మ చేయన్' వల్ల అట్టి సయనక కలిగే
 అనందిం,

మంబులను సంగీత ప్రతిభ నేపథ్య
 లోకానికి మోపుచుంటాను, మూడు
 వానరు పాటల్లోను బాగా కలిపించింది.
 "ఇది నా నది, ఇది నా నది" అనేపాట,
 "నీ నది నుండినో పభి" అనే పాట పాటా
 . పాటలను అలరించగల పాటలు.
 పాట పాటలను బాగా కర్తవ్యము
 పాట పాటలు.

వింగుళి పోకిరి ప్రభావములు సమస్త
చేతను చేర్చినట్లు, వేరుకలదు రంజిత
దీని హాస్యంతో సంధించుట చాలా
పొడవు హాసార్థ్యం కూడా తారీ తూర్పు
ప్రభుత్వం ఉపహారి విశ్రాంతి భాగ్యం.

గోళత, కణజాలం కొద్దిమేరకు
ప్రసరించినట్లుగా కనబడి, కృత్రిమ
గాని సాంఘికంగా నిర్మించినట్లుగా కనబడి.

విజయవాడ ప్రతి చిత్రాంతరామా ప్రశస్తి
కలగా పేర్కొనబడిన అంకిం పాత్రవృత్తి.
చిత్రరంగానికి ఎక్కువ సంఖ్య ప్రధాన
పాత్రలు వారికి లోగా తెలుసు. 'మాపు
అంకి' లో చాళుక్య, 'మాతాకృత్యం' లో
మాంకరి వరుడు, 'పెళ్ళి చేసి గాడు' లో
విద్యున్న మురళిరానిపాత్రలు. అలాగే

అభిలషుడ

[illegible]

ఇంటియూజ్ మెంట్ ఫర్ హూస్
అండ్ ట్రాన్సిమిటర్స్ - విజయవాడ-2.

“చంద్రవారం”లో విశ్వేశ్వరాయణుడు పాతరి
ఒక మార్కు వృష్టి. విశ్వేశ్వరాయణుడు అప్పు
రీప్రీ చేయు లెక్క పెట్టె తెలియకలవాడు
“మన మంగిలే ప్రీతిది ఘన కార్యం” అని గర్వ
పడేవకలం. ఎంత విషయపరిచితి ఎరు
రొక్కళ్ళూ, పయనమూర్తితో ప్రతర్నించ
గలవాడు. రంగమిదిగి ప్రవేశమూ చే
భూమి కేతువును బట్టలో చేసుకుంటాడు.
“మంగు రమ్మనీ, నెమలెంటి చే పామ్మని!
అహ ఏమి రాజశ్రీ” అంటాడు. ఇక నేం,
పట్టాభిషేకం తప్పిపోయి రాజమొగం
లేదేమోనని విచారిస్తున్న భూమి కేతువు
నెంటి బట్టలో పడతాడు. ఇక అరెరవాతి
విశ్వేశ్వరాయణుడు అ మ మ వ్వి ప్రతిపది
సాధిస్తూ పోతాడు. అఖిల కైమాక్కులో
మనీ ఫోరమిని మరంతం తిలపిల్లేరిగి
మాత్రం లేదేమి కలగజేసుకుని అతిని
పథకం తలకేందులు చేస్తాయి. భూమి కేతు
వును అంతరంగిక మంత్రంగా ఉండి అహ
రంగమంత్ర కారణంపై భూమి కేతువు
రాజశ్రీని అవనిరమని తలచి యిరను నేనీ
పన్నా గాలు యప్పుటి రాజశ్రీని వాడు
కుంటూ వాడకం చేశాయి.

విశేషరాయలు, ధూమిశకుల తమ్మ నే
దుకా హక్కుల నిర్వహణ, మామిడి పండ్లు
కొంతిచ్చుట. 'హతాశ ప్రేమి'లో
నరేకావాయకుడు వ్యయంగా హతావాయ
నేని అనుకున్నావాన్ని హాసించెను. చందన
రాజు పుట్టినది చంద్రహారంలో పుట్టినది,
గారి అరవి వివాహం జరగదని, చివరికి
చిరిగిందీ రక్షించబడదని యాచిన్న మానవా
తీత కష్టక ప్రభావంబట్టి అరిగినది. అందు
చేత చందనరాజు హక్కు 'హతాశ ప్రేమి'లో
తోటరామునిది ప్రేరేపకంతో మిషన్ కారు.
కాని ఇది మామిడిపండ్లు, చివరికలూ నింబం
ధించిన కథ అది మొదటికి ప్రారంభమం
బట్టి కథ కొనసాగా మానవ, దేవత మిమ్ము
లితమిషన్ గానే అరిగిపోతుంది.

వదినకులు తమతమ పాత్రలను పడు
ర్చుకొని నిర్వహించారు. ముఖ్యంగా
శ్రీరంజని గారి పాత్రను ప్రశంసనీయంగా
వర్ణించింది. విశేషరాయుడుగా జోగ
రావు వర్ణించడంతో ఆ పాత్ర పాఠాఠుల
మీద విలపపాత్రగా తయారుకొనుండా,
'బెటా'ని పేరుతోనే విమర్శకర్తల ముఠా
వేయబడింది. ఎస్.టి. రాజారావు, పాపిరీ,
శేరిలికి తమ పాత్రల్లో తాగ రాణించారు.
శ్రీకృష్ణ, ఋష్యేంద్రమణి, బాలకృష్ణ
మొదలైనవారు సంస్కృతీకరమైన పటన
మొహాలు. ఎస్.వి. రంగారావు అన్ని
విషయాల్ని తాలోపరిచే యాచిత్రంలో
మూడా ప్రత్యేకతగల పాత్రమగుంచి పేరు

మీర మెప్పు పొందగల దిగుం నా వడించాను.
ఈ చిత్రం విజయవంతమై, ఇంకా
మంచి చిత్రాల విరూపాక్షానికి నిజంగా నాందిని
ప్రసాదించగలదని ఆశిస్తున్నాము. ★

1953 ವಿಕ್ರಮ

世界日報

కా యిల్లు—అవరిందేయ
 పరదేశ—అంజలి
 అగస్త్యహి—మహాత్మా
 కా చిత్తెలు—అగస్త్య

ಶಿ ಶುಕ್ರ

(బాపకు తెలుపు) — భాగ్యం
భాగ్యం — గణానా
ప్రతిభ — కానా

250

అవ్యుక్తములు—కృష్ణుడు
గుహస్థులు—అరుణుడు

వీడియో

కన్నులెరి—ప్రకాశ
అమరకవి—నామకావ్యం
తండ్రి—నక్కె

1

ఇక్కడనుండి—హాపిరియో
హానో

201

పరోపకారం—కోర్కా
దేవిదాసు—నినోదా

५३

ఒక తల్లిపిల్లలు—పక్షి గానం
 ప్రపంచం—సావిత్రీ
 పిచ్చిప్రల్లయ్య—శివమోహన్
 మంజరి—శిరుగా ఎండ్ దు

అక్షరము

ಕಂಡಿ ಕಾಣಿ—ಕುರಿಣಿ

సనంబడు

అక్షి—రాజరాజేంద్ర
పెండ్లమూడు—ప్రభాత్ బద్ధ
ప్రజలు—శాసన

డి సెంటరు

కొమిని—మృదాను అర్చ
 పక్కయింటి అమ్మయి—కుమిని
 పేరులేఖలు—అర్చ. ౩.

పెంపెంపడు, అక్కడను వెళ్ళి చిత్రాలు
నిడుచు కాలేదు. పెంపెంపడులో కేమిసిన
నాటి "అవ్యయ్యార్", దీనిని అదులు
"అవ్యయ్య" తనకి చిత్రాలు తెలుగుకామెం
టరీతో నిడుచుచుంటుంది. ★